

ผลกระทบที่มีต่อประสิทธิภาพงานสอบบัญชี
ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
The Impact of the Auditing Efficiency of
the Certified Public Accountants in Bangkok Metropolitan Region

สุวรรณี รุ่งจตุรงค์*

Suwannee Rungjaturong

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ประเทศไทย

School of Accountancy, Sripatum University, Thailand

E-mail: suwannee.ru@gmail.com

Received: September 27, 2022

Revised: February 10, 2023

Accepted: February 14, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ ดังนี้ (๑) เพื่อศึกษาผลกระทบของจรรยาบรรณที่มีต่อความรู้และประสิทธิภาพของงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (๒) เพื่อศึกษาผลกระทบของประสบการณ์ที่มีต่อความรู้และประสิทธิภาพของงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (๓) เพื่อศึกษาผลกระทบของความรู้ที่มีต่อประสิทธิภาพของงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน ๓๑๒ คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบไปด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ความรู้ความสามารถของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มีผลต่อประสิทธิภาพการสอบบัญชี ด้านการเรียนรู้ ด้านเทคนิคการปฏิบัติหน้าที่ ด้านความสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร ด้านทักษะการจัดองค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ และ ๐.๐๕

คำสำคัญ: ผลกระทบ; ประสิทธิภาพ; ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต; กรุงเทพมหานคร; ปริมณฑล

* นางสาวสุวรรณี รุ่งจตุรงค์, Miss Suwannee Rungjaturong, คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, School of Accountancy, Sripatum University.

Abstract

This research has three objectives as follows: (1) to study the impact of the Code of Conduct on the knowledge and efficiency of the auditor's audit work in the Bangkok Metropolitan Region. (2) to study the impact of experience on the auditor's knowledge and performance of the Certified Public Accountants in Bangkok Metropolitan Region. (3) To study the impact of knowledge on the auditor's audit work performance in Bangkok Metropolitan Region. In addition, there was a sample group of 312 auditors in Bangkok Metropolitan Region. The instruments used in the study were questionnaires and statistics used in data analysis, consisting of mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The results of the research found that Certified Public Accountant's Experience Knowledge and Capability of Certified Public Accountant Affects the audit learning technical performance of duties Relationship and communication the organizational skills were statistically significant at 0.01 and 0.05 levels.

Keywords : Impact; Efficiency; Certified Public Accountant; Bangkok; Metropolitan Region

บทนำ

ผู้สอบบัญชีมีหน้าที่ในการตรวจสอบงบการเงินตามมาตรฐานสอบบัญชี เพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินว่างบการเงินที่บริษัทได้จัดทำขึ้นนั้น มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานรายงานทางการเงินหรือไม่ ซึ่งการแต่งตั้งผู้สอบบัญชื่อนั้นจะต้องได้รับการแต่งตั้งจากผู้ถือหุ้นและผู้สอบบัญชีที่ได้รับการแต่งตั้งจะต้องเป็นบุคคลภายนอก ไม่ใช่บุคคลภายในบริษัท จึงจะสามารถดำเนินการตรวจสอบบัญชีได้ การตรวจสอบบัญชีเป็นการตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานที่สมบูรณ์ เพียงพอ การปฏิบัติงานด้านการสอบบัญชีจะต้องทำด้วยความเป็นอิสระไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลใด ๆ สมาชิวิชาชีพได้กำหนดมาตรฐานการสอบบัญชีและมรรยาทของผู้สอบบัญชีไว้เพื่อเป็นบรรทัดฐานให้ผู้สอบบัญชีถือปฏิบัติ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องมีความรู้ด้านมาตรฐานการสอบบัญชี คุณภาพการสอบบัญชีจะสะท้อนผลการดำเนินงานขององค์กร ดังนั้นการรายงานทางการเงินที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินและผู้มีส่วนได้เสีย นักลงทุน ลูกค้า รัฐบาล สาธารณชน ฯลฯ สามารถนำข้อมูลทางการเงินมาใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ^๑

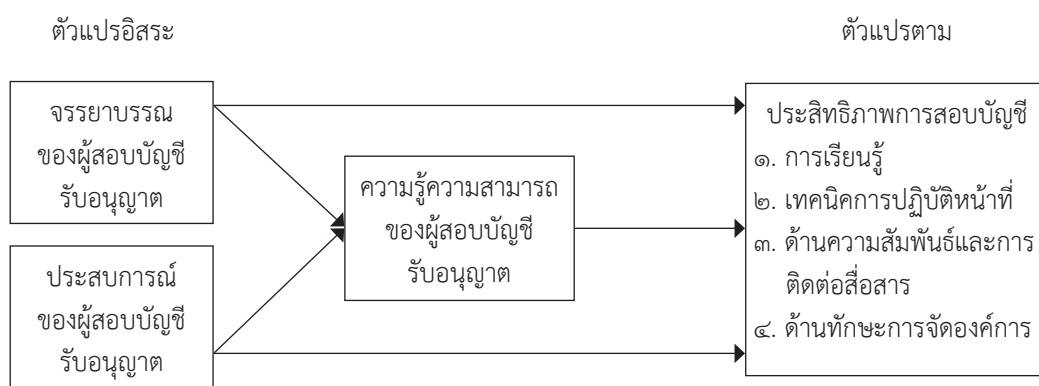
^๑ ชูศักดิ์ เพชรกระจ่าง, “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงจริยธรรม วัฒนธรรมองค์กร องค์การแห่งการเรียนรู้และประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์: การวิเคราะห์เส้นทาง”, วารสารสมาคมนักวิจัย, ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๓ (๒๕๕๙) : ๖๒-๗๔.

ปัจจุบันมาตรฐานการสอบบัญชีมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นอันจะมีผลต่อความสัมพันธ์ด้านประสิทธิภาพขององค์กร และมีส่วนยกระดับมาตรฐานสภาวิชาชีพบัญชี นอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับผู้มีส่วนได้เสียที่ใช้รายงานทางการเงินจากผู้สอบบัญชีอีกด้วย^๒ การปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีที่มีคุณค่าจะต้องตอบสนองความต้องการของสังคมได้^๓ การเปรียบเทียบระหว่างผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับผลงานที่คาดหวังไว้ ดังนั้น ประสิทธิภาพการสอบบัญชีของงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจึงมีบทบาทสำคัญและเสมือนเป็นเครื่องหมายรับรองคุณภาพจากสภาวิชาชีพบัญชีซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งหากผู้สอบบัญชีทำงานบกพร่องไม่ได้ใช้ความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญอย่างเต็มที่หรือละเลยต่อข้อผิดพลาดที่ตรวจพบส่งผลให้งบการเงินที่ตรวจสอบมีข้อผิดพลาดได้^๔

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาผลกระทบของจรรยาบรรณที่มีต่อความรู้และประสิทธิภาพของงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
๒. เพื่อศึกษาผลกระทบของประสบการณ์ที่มีต่อความรู้และประสิทธิภาพของงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
๓. เพื่อศึกษาผลกระทบของความรู้ที่มีต่อประสิทธิภาพของงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ ๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

^๒ Mark DeFond, Jieying Zhang, "A Review of Archival Auditing Research", *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 58 No. 2-3 (November-December 2014) : 275-326.

^๓ Cahan, S. F. & Sun, J., "The effect of audit experience on audit fees and audit quality", *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, Vol. 30 No. 1 (2015) : 78-100.

^๔ สมพงษ์ เกษมสิน, *การบริหาร*. (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๖).

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาการวิจัยเอกสารและการวิจัยเชิงปริมาณ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าวิจัยเชิงเอกสารจากการทบทวนหาข้อมูลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยจะเน้นทำการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านเอกสาร ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องวารสาร สิ่งพิมพ์ข้อมูลต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อการทบทวนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งหมดที่สำคัญ ๆ และผู้วิจัยได้ดำเนินการแปลงแนวคิดเหล่านั้น ออกมาเป็นองค์ประกอบในการสร้างกรอบแนวคิดของงานวิจัย การกำหนดสมมติฐานการวิจัยรวมถึงการสร้างแบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าตามกระบวนการวิจัยต่อไป

๒. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Study) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตโดยแบบสอบถามนั้นประกอบไปด้วยมาตรวัดหรือเครื่องมือวัดตัวแปรหลักที่อยู่ในกรอบความคิด โดยมาตรทุกมาตรวัดจะมีการทดสอบความถูกต้องในเนื้อหา ความถูกต้องในการสร้าง ความใช้ได้ทางปฏิบัติ ก่อนนำข้อมูลไปใช้ในทางสถิติหรือทางความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ เพื่อให้ทราบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ประชากรและตัวอย่าง

๑. ประชากร (Population) ของการวิจัยคือ จำนวนของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน ๑,๑๔๓ ราย^๕

๒. กลุ่มตัวอย่าง (Sampling) จากประชากรเป้าหมายมีจำนวนทั้งสิ้น ๑,๑๔๓ ราย ผู้วิจัยทำการเลือกตัวอย่างจากประชากรเป้าหมายทั้งหมด เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรตามหลักวิชาการที่ว่าด้วยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) มีจำนวนทั้งหมด ๓๑๒ ราย

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวความคิดที่กำหนดขึ้น

^๕ สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, “ข้อมูลผู้สอบบัญชีรับอนุญาต”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://eservice.tf.ac.or.th/fap_registration/cpa-contact-list, [๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๕].

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaires) ทั้งปลายปิดและปลายเปิด โดยมีวิธีการและขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

๑. จัดเตรียมแบบสอบถามและทำการจัดส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ หรือ Email (Mailed Questionnaire) ให้แก่ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๒. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นแนวทางเบื้องต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้มาทำการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลและนำมาดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. การลงรหัส (Coding) โดยนำแบบสอบถามมาลงรหัสตามที่ได้กำหนดรหัสไว้ล่วงหน้า สำหรับแบบสอบถามที่เป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed-ended) ส่วนแบบสอบถามที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened-ended) จะนำมาทำการจัดกลุ่มคำตอบที่ได้เพื่อเขียนรายงานวิจัย

๒. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทำการวิเคราะห์ว่าตัวแปรอิสระกลุ่มใดสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้มากกว่า และตัวแปรอิสระตัวใดมีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

๒.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ ๑ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (percentage)

๒.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร

๒.๓ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามจะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอนุมานในการวิจัยครั้งนี้ จะใช้ Multiple Regression เพื่อหาความแตกต่างระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามและหาความสัมพันธ์ (Pearson correlation) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ ๙๕%

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยด้านจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการสอบบัญชี ด้านการเรียนรู้ ดังนั้น จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานงานวิจัยที่ ๑

ปัจจัยด้านประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีผลต่อประสิทธิภาพการสอบบัญชี ด้านการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น จึงสนับสนุนสมมติฐานงานวิจัยที่ ๒

ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีผลต่อประสิทธิภาพการสอบบัญชี ด้านการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น จึงสนับสนุน สมมติฐานงานวิจัยที่ ๓

ปัจจัยด้านจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการสอบบัญชี ด้านเทคนิคการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น จึงไม่สนับสนุน สมมติฐานงานวิจัยที่ ๔

ปัจจัยด้านประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีผลต่อประสิทธิภาพการสอบบัญชี ด้านเทคนิคการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น จึงสนับสนุนสมมติฐานงานวิจัยที่ ๕

ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีผลต่อประสิทธิภาพการสอบบัญชี ด้านเทคนิคการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น จึงสนับสนุน สมมติฐานงานวิจัยที่ ๖

ปัจจัยด้านจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการสอบบัญชี ดังนั้น จึงไม่สนับสนุน สมมติฐานงานวิจัยที่ ๗

ปัจจัยด้านประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการสอบบัญชี ด้านความสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร ดังนั้น จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานงานวิจัยที่ ๘

ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีผลต่อประสิทธิภาพการสอบบัญชี ด้านความสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น จึงสนับสนุน สมมติฐานงานวิจัยที่ ๙

ปัจจัยด้านจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการสอบบัญชี ด้านทักษะการจัดองค์การ ดังนั้น จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานงานวิจัยที่ ๑๐

ปัจจัยด้านประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีผลต่อประสิทธิภาพการสอบบัญชี ด้านทักษะการจัดองค์การอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น จึงสนับสนุนสมมติฐานงานวิจัยที่ ๑๑

ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีผลต่อประสิทธิภาพการสอบบัญชี ด้านทักษะการจัดองค์การอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น จึงสนับสนุนสมมติฐานงานวิจัยที่ ๑๒

การอภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งต่อประสิทธิภาพของงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยได้นำผลงาน วิจัย เอกสาร และบทความ มาประกอบการอภิปราย ผลการวิจัย เพื่อให้ผลงานการวิจัยมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีผลต่อประสิทธิภาพการสอบบัญชี ด้านการเรียนรู้ ด้านเทคนิคการปฏิบัติหน้าที่ ด้านความสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร ด้านทักษะการจัดองค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฉัตรอมร แยมเจริญ^๖ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมด้านการมีมนุษยสัมพันธ์จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี และประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชี : กรณีศึกษานักบัญชีในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกรุงเทพมหานคร จากการทดสอบความสัมพันธ์พบว่า จริยธรรมด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ในด้านการเสียสละและแบ่งปัน ด้านการประพฤติตนตามกฎหมายและหน้าที่อันพึงกระทำ และด้านความคิดเห็นและการใช้ดุลยพินิจมีผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของ มั่นทนา แก้วดวงเล็ก และคณะ^๗ พบว่า จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะนักบัญชี ถือเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญขององค์กรในการนำเสนอข้อมูลทางการเงินอย่างเป็นอิสระและเที่ยงธรรม ซึ่งเป็นความรับผิดชอบต่อลูกค้า และผลประโยชน์โดยรวมของสาธารณชน เป็นผลให้นักบัญชีต้องยึดมั่นต่อจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด ซึ่งบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและตระหนักถึงการสร้างความรู้และความเข้าใจในจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพให้กับนักบัญชี เพื่อนำไปปฏิบัติได้จริงในการประกอบวิชาชีพ

ปัจจัยด้านประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีผลต่อประสิทธิภาพการสอบบัญชี ด้านการเรียนรู้ ด้านเทคนิคการปฏิบัติหน้าที่ ด้านความสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร ด้านทักษะการจัดองค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ทศนีย์ วีรปริชาชัย^๘ ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักบัญชีในการปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ความพึงพอใจในลักษณะงานที่ ปฏิบัติและสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน มีผลต่อพฤติกรรมของนักบัญชีในการปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ได้แก่ ความมั่นคงในงานที่ปฏิบัติ ค่าตอบแทนที่ได้รับ การปฏิบัติงานอย่างเป็นอิสระบนพื้นฐานหลักการทางวิชาชีพบัญชี การส่งเสริมการปฏิบัติงานจากองค์กรที่ตนสังกัดให้มีการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส และให้ความสำคัญกับงานด้านบัญชีโดยถือเป็นหัวใจสำคัญขององค์กร และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักบัญชีในการปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณ

^๖ ฉัตรอมร แยมเจริญ, “ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี และประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชี: กรณีศึกษา นักบัญชีในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกรุงเทพมหานคร”, วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๒ (๒๕๕๘) : ๑๙-๖๓.

^๗ มั่นทนา แก้วดวงเล็ก และชนิษฐา นิลรัตนานนท์, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจในจรรยาบรรณวิชาชีพของนักบัญชีไทย”, วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๐) : ๒๑๓-๒๒๔.

^๘ ทศนีย์ วีรปริชาชัย สุวรรณ พรมทอง เศรษฐบุบงกช กริชชัยศรี และ สุภาภรณ์ วงศ์น้ำคำ, “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การตรวจสอบการเงินของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, วารสารวิจัยและนวัตกรรม การอาชีวศึกษา, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๒๕-๓๒.

วิชาชีพบัญชี คือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความพึงพอใจในความมั่นคงในหน้าที่การงาน ความพึงพอใจในค่าตอบแทนที่ได้รับ มีความเป็นธรรม งานที่ปฏิบัติสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ผู้บริหารระดับสูงเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจร่วมกับนักบัญชี งานที่ปฏิบัติงานได้รับการ สนับสนุนให้ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส เป็นอิสระ และเที่ยงธรรม ทั้งทางด้านความคิด การตัดสินใจและแนวทางการปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

๑. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลช่วยสนับสนุนทฤษฎีสองปัจจัย โดยทฤษฎีสองปัจจัยมีมุมมองว่าการจะปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ต้องมีแรงจูงใจหรือสิ่งกระตุ้นในการปฏิบัติงาน เช่น การได้ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสม ความก้าวหน้าในอาชีพ ความมั่นคงในอาชีพ เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งผลให้การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นไปด้วยความสมัครใจ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว แต่ในทางกลับกันเมื่อได้รับค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสม ไม่มีความก้าวหน้าในอาชีพ หรือไม่มีความมั่นคงในอาชีพ จะส่งผลให้เกิดการทุจริตในองค์กรขึ้นได้

๒. ผลการศึกษาวิจัยสนับสนุนให้ภาครัฐ นำผลการวิจัยมาปรับใช้ในหน่วยงานได้ และประโยชน์ด้านอื่น ๆ เพื่อนำผลจากการศึกษาที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่น ๆ เพราะงานวิจัยนี้เป็นการสำรวจเฉพาะนัก บัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเท่านั้น ในการวิจัยสำรวจครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเจาะจงตามประเภทธุรกิจ และนำมาเปรียบเทียบกับกัน เพื่อให้เห็นมุมมองที่ชัดเจนและตรงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น

๒. แนะนำให้ทำการศึกษาในสถานที่แตกต่างกัน เพราะในงานวิจัยครั้งนี้ศึกษาแต่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเท่านั้น ในการวิจัยสำรวจครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อให้มีความครอบคลุมของข้อมูล

บรรณานุกรม

ฉัตรอมร แยมเจริญ. “ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี และประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชี: กรณีศึกษา นักบัญชีในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกรุงเทพมหานคร”. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๒ (๒๕๕๘) : ๑๙-๖๓.

ชูศักดิ์ เพชรกระจ่าง. “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงจริยธรรม วัฒนธรรมองค์กร องค์การแห่งการเรียนรู้และประสิทธิภาพโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์: การวิเคราะห์เส้นทาง”. **วารสารสมาคมนักวิจัย**. ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๓ (๒๕๕๙) : ๖๒-๗๔.

ทัศนีย์ วีรปรีชาชัย สุวรรณา พรหมทอง เศรษฐบุบงกช กริชชัยศรี และ สุภาภรณ์ วงศ์น้ำคำ. “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการตรวจสอบงบการเงินของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” **วารสารวิจัยและนวัตกรรมการอาชีวศึกษา**. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๒๕-๓๒.

มณฑนา แก้วดวงเล็ก และชนิษฐา นิลรัตนานนท์. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจในจรรยาบรรณวิชาชีพของนักบัญชีไทย”. **วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา**. ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๐) : ๒๑๓-๒๒๔.

สมพงศ์ เกษมสิน. **การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๖.

Cahan, S. F. & Sun, J. “The effect of audit experience on audit fees and audit quality”. **Journal of Accounting, Auditing & Finance**. Vol. 30 No. 1 (2015) : 78-100.

Mark DeFond, Jieying Zhang. “A Review of Archival Auditing Research”. **Journal of Accounting and Economics**. Vol. 58 No. 2-3 (November-December 2014) : 275-326.

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. “ข้อมูลผู้สอบบัญชีรับอนุญาต”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://eservice.tfap.or.th/fap_registration/cpa-contact-list, [๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๕].